

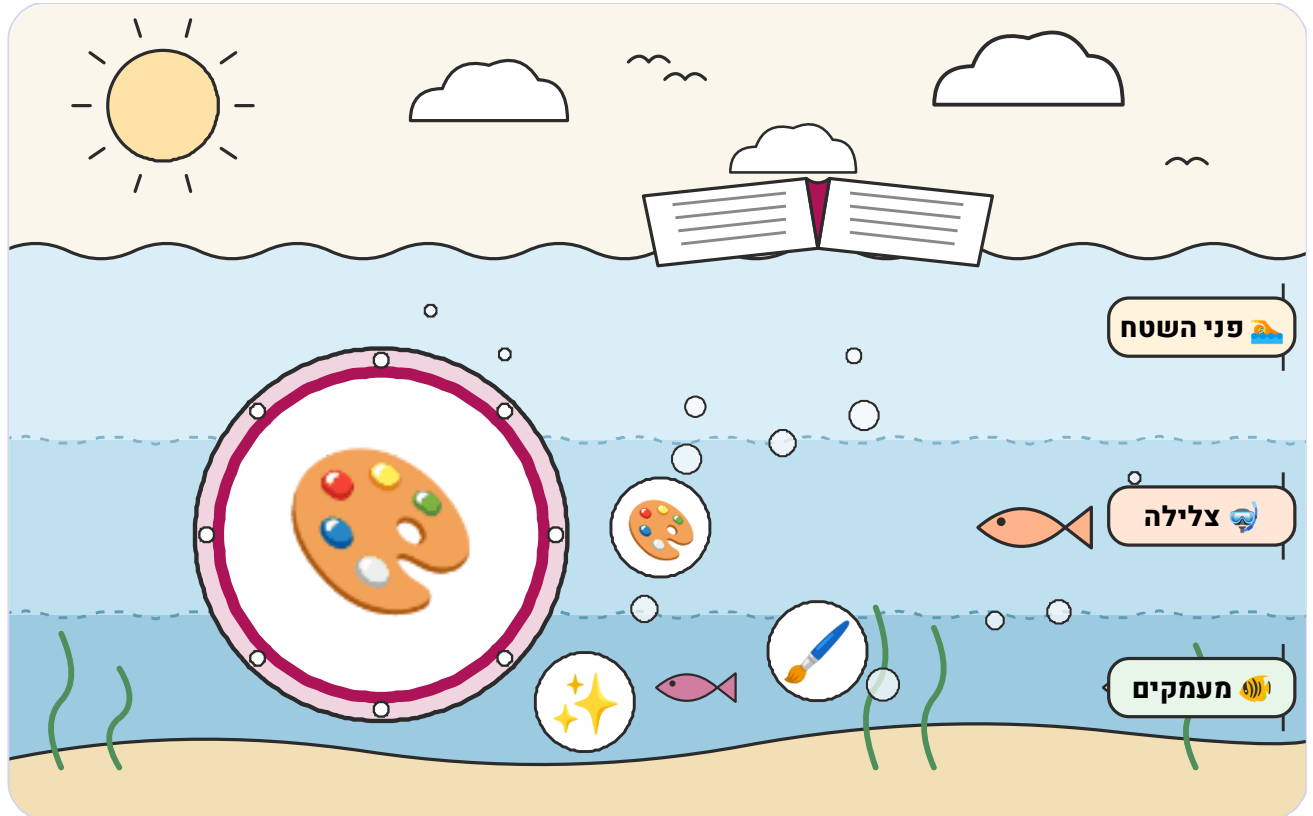

חוברת מלמיד • קריאה והבנה • עולים (עברית בניקוד + מילון)

צובעים על מסך: אמנות דיגיטלית

מהי אמנות דיגיטלית, איך מאיה מצאה סגנון משלה, איך נולד ציור בשכבות, ומי באמת צייר את זה בעידן הבינה המלאכותית – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 9 הטקסט: איך מציירים ציור דיגיטלי?
- 10 חלק א' – שחיה על פני השטח
- 11 חלק ב' – צלילה
- 13 חלק ג' – מעמקים
- 15 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מפתח תשובות למורה

כלים לקריאה

- 5 דף האסטרטגיות
- 6 מפת הצלילה
- 7 סימניות לגזירה
- 8 כרטיסי מילים לקיפול

איה משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוזרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

עולים

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה – עולים. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- להבין מהי אמנות דיגיטלית, במה היא שונה מ'ציור רגיל', רק במחשב, ולהכיר את שלבי העבודה בשכבות: סקיצה, שכבות, צבע ותאורה.
- להיות בסיפור משבר וצמיחה, ובטקסט טיעוני טענה, נימוקים, טענת נגד ומענה, וגם מילות קישור ותפקידן.
- לגבש עמדה מנומקת על יצירה בעידן הבינה המלאכותית (קרדיט, למידה מאחרים, כנות לגבי איך נוצרה יצירה), ולתרגל משוב מכבד ברשת והתמודדות עם תגובה פוגעת.

גרסה קצרה – 10 דקות

קוראים יחד את הטקסט המתאים לרמה ועונים על שאלה אחת מכל מפלס (פני המים, מתחת למים, המעמקים). מסיימים בשלב אחד מהמשחק 'בחרו מסלול' ובכתיבת תגובה מכבדת אחת לציור של חבר או חברה.

שאלת פתיחה לכיתה

עצמו עיניים ודמיינו אמן או אמנית. מה ראיתם: מכחול וכן ציור, או מסך ועט דיגיטלי? וממי למדתם אתם לצייר, לכתוב או לנגן?

חוסן ויצירה: גש"ר מאח"ד • עש"ן ד"ק • מעש"ה

עש"ן ד"ק מופיע אצל מאיה אחרי התגובה הכואבת: ע – עצור (היא אומרת 'עצור!'), ש – שרירים (מכווצים ומשחררים לאט אגרופים), נ – נשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה), ד – דיבור עצמי ('תגובה אחת לא קובעת מי אני'), ק – קדימה (חוזרים לדף ומציירים בשביל עצמי). בגש"ר מאח"ד, היצירה עצמה היא ערוץ של דמיון, ושיתוף אח או מבוגר הוא ערוץ של חברה. במשחק המסלול של חט"ב מתרגלים מעש"ה כלפי חבר שנפגע: מ – מחויבות ('אני כאן איתך'), ע – עידוד לפעולה (צעד קטן עכשיו), ש – שאלות ('מה קרה? מה עוזר לך?'), ה – הבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה). קיבלתם תגובה פוגעת על משהו שיצרתם, כמו מאיה? עש"ן ד"ק: עוצרים ואומרים "עצור!", מכווצים ומשחררים אגרופים, נושמים לאט – ואז דמיון מודרך וקשב: חוזרים לדף ויוצרים בשביל עצמי. תגובה רעה היא לא מי שאתם; אם תגובות פוגעות חוזרות – מספרים למבוגר/ת שסומכים עליו/ה.

מהדורה למורה

מהדורה למורה - מערך ומפתח תשובות (המשך)

מערך שיעור - 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה וצלילה ראשונה	שאלת הפתיחה (לדמיין אמן) ושקופית הפתיחה. שיתוף קצר: מי מצייר על מסך? הצבת שלושת המפלסים: פני המים, מתחת למים, המעמקים.
8	לפני הקריאה ובמהלכה	הצגת סוג הטקסט ומטרתו לפי הרמה. קריאה עם עצירה בתחנת העצירה ושיתוף בזוגות.
12	שלושה מפלסי צלילה	שאלות פני המים (מידע גלוי), שאלות מתחת למים (הסקה, מבנה ומילים), משימות סימון ומיון. בדיקה משותפת בעזרת המשוב המיידי.
8	משחק 'בחרו מסלול'	משחק בזוגות ודיון בבחירות: איך נרגעים אחרי תגובה פוגעת (עש"ן ד"ק), איך נותנים משוב מכבד, ומתי פונים למבוגר.
7	המעמקים ומעגל שיח	שאלה פתוחה אחת בכתיבה קצרה, ואחריה שתיים או שלוש שאלות מתוך מעגל השיח.
5	כרטיס יציאה	מילוי כרטיס יציאה אחד ומשפט סיכום: הכלי אינו האמנות; השכבה העליונה שלנו.

טיפים להנחיה

- לפני הקריאה: מציגים את סוג הטקסט ואת המטרה, ומבקשים לחזות מהכותרת. במהלך הקריאה: עוצרים בתחנת העצירה ומסמנים מילים לא מוכרות. אחרי הקריאה: עוברים במפורש בין שלושת המפלסים, מפני המים, דרך מתחת למים ועד המעמקים, ומזכירים שבמעמקים אין תשובה אחת נכונה.
- כדי להמחיש את השכבות, אפשר לצייר על הלוח או על שקפים שלוש שכבות של אותו ציור (רקע, דמות, אור), ולהשוות לשכבות של טיעון: טענה, נימוקים, טענת נגד ומענה, מסקנה. כשמתרגלים מילות קישור, מבקשים לזהות את היחס הלוגי (הוספה, ניגוד, סיבה, מסקנה) ולא רק את המילה.
- מרחב בטוח: השיעור תומך ואינו טיפול. לא מבקשים לשתף תגובות פוגעות אישיות מול הכיתה, ומאפשרים לכתוב לעצמכם בלבד. אם עולה חשש לפגיעה ברשת, לבריונות או למצוקה, פונים ליועצת. כדאי להזכיר התלמידים ולתלמידות שאפשר לפנות ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.

הכוונה לשאלה הפתוחה - עולים

כל השלמה הגיונית מתקבלת, למשל 'אני רוצה לצייר חתול, כי אני אוהב/ת חתולים'. מעודדים לכתוב גם בשפת האם ולתרגם מילה אחת לעברית. מפתח: 1-א, 2-ב, 3-ג.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

מפתח תשובות למורה – עולים. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

שאלה	תשובה
1	א. על מסך
2	ב. סקיצה
3	ג. כן
4	1. לא נכון 2. נכון 3. לא נכון 4. נכון
6	"בהתחלה הציור לא יפה, וזה בסדר..."
7	סקיצה ← 1 קודם; קווים פשוטים ← 1 קודם; מוסיפים אור ← בסוף; עוצרים ← בסוף
8	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג

כלים לקריאה

דרך האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מספרים במילים שלי
מה קרה בהתחלה, באמצע ובסוף?

מה הרגשתי?
מה אהבתי בסיפור?

מה לומדים?
מה אני לוקח/ת איתי?

בזמן הטקסט

מסמנים מילה קשה
עיגול סביב מילה שלא הבנתי.

עוצרים וחושבים
מה קרה עד עכשיו?

מדמיינים
איך זה נראה? מה הדמות
מרגישה?

לפני הטקסט

מסתכלים על הכותרת
על מה הסיפור? מה אני כבר
יודע/ת?

מסתכלים בתמונה
מה רואים? מה זה מספר לי?

מנחשים
מה לדעתי יקרה בסיפור?

מקרא סימנים בעיפרון

מתחבר אליי

מפתיע אותי

לא הבנתי

משפט חשוב

מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחיה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט קצר בנקודה

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
דמות	character, figure	
מהירים	fast, quick	
צובעים	color, paint (we)	
עוצרים	stop (we)	
לנסות	to try	
ציור	drawing / painting	
מסך	screen	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקוקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- מה אני חושב/ת?
- מה הייתי עושה?
- מה למדתי?

השאלה שלי: 🖋

צובעים על מסך: אמנות דיגיטלית
עולים ●

צלילה

בין השורות

- למה זה קרה?
- מה הדמות מרגישה?
- מה פירוש המילה?

השאלה שלי: 🖋

צובעים על מסך: אמנות דיגיטלית
עולים ●

פני המים

כתוב בטקסט

- מי בסיפור?
- מה קרה?
- איפה ומתי?

השאלה שלי: 🖋

צובעים על מסך: אמנות דיגיטלית
עולים ●

כלים לקריאה

פרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל פרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

character, figure	דמות
fast, quick	מהירים
color, paint (we)	צובעים
stop (we)	עוצרים
to try	לנסות
drawing / painting	ציור
screen	מסך
sketch	סקיצה

הטקסט • טקסט קצר בניהוד

איך מצירים ציור דיגיטלי?

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט קצר בניהוד. אתם אוהבים לצייר? ציירתם פעם על מסך? מה ציירתם?
הניחוש שלי:

מילון קטן

דמות
character, figure

מהירים
fast, quick

צובעים
color, paint (we)

עוצרים
stop (we)

לנסות
to try

ציור
drawing / painting

הערות שלי

1 ציור דיגיטלי הוא ציור על מסך.

2 קודם מצירים סקיצה: קווים פשוטים ומהירים.

3 אחר כך עובדים בשכבות: שכבה לרקע ושכבה לדמות.

4 אפשר לשנות שכבה אחת, והשאר לא משתנה.

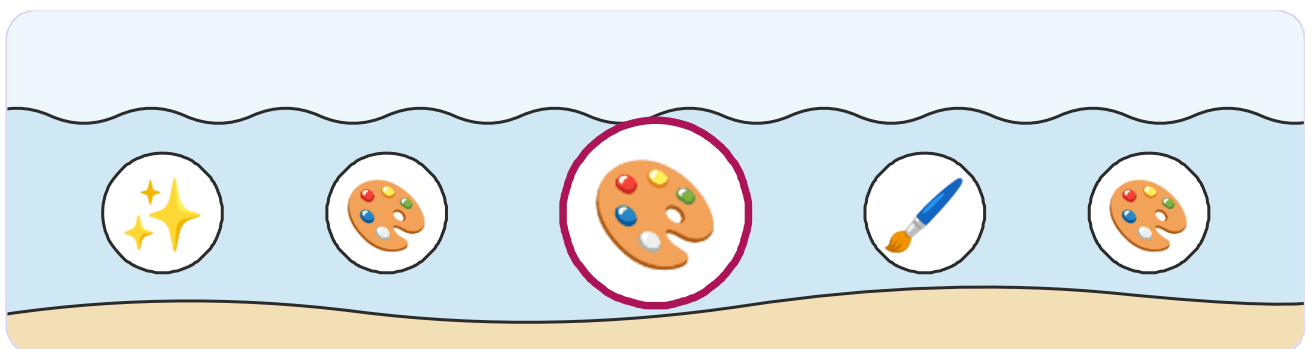
תחנת עצירה: עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה לדעתכם יקרה עכשיו?

5 אחר כך צובעים את הציור בצבעים גדולים.

6 בסוף מוסיפים אור, ואז עוצרים.

7 כולם יכולים לנסות, בטלפון או בטאבלט.

8 בהתחלה הציור לא יפה, וזה בסדר!

שאלות לפי עומק • עולים

איך מציירים ציור דיגיטלי?

שם:

חלק א' – שחיה על פני השטח

בואו נמצא מידע בטקסט!

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

על מה מציירים ציור דיגיטלי?

א על מסך

ב על קיר

ג על נייר

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

מה עושים קודם?

א אור

ב סקיצה

ג צבע

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

3

בהתחלה הציור לא יפה. זה בסדר?

א לא

ב אולי

ג כן

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

4

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	נכון ✓	לא נכון ✗
ציור דיגיטלי הוא ציור על נייר.	☐	☐
קודם מציירים סקיצה.	☐	☐
אם משנים שכבה אחת, כל הציור משתנה.	☐	☐
אפשר לצייר ציור דיגיטלי בטלפון.	☐	☐

שאלות לפי עומק • עולים

איך מציינים ציור דיגיטלי? (המשך)

שם: _____

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

5

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מחסן מילים: מסך שכבות אור קיר

1. ציור דיגיטלי הוא ציור על _____.

2. עובדים ב _____: שכבה לרקע ושכבה לדמות.

3. בסוף מוסיפים _____, ואז עוצרים.

חלק ב' - צלילה

עקשיו נחשוב ונבין את הסדר ואת המילים.

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

6

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט שאומר מה עושים קודם.
- סמנו בירוק את המשפט שאומר שזה בסדר אם הציור לא יפה.
- לחצו על המשפט שאומר שזה בסדר אם הציור לא יפה.

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

7

מה עושים קודם, ומה עושים בסוף? (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	1 קודם	בסוף
סקיצה	☐	☐
קווים פשוטים	☐	☐
מוסיפים אור	☐	☐
עוצרים	☐	☐

שאלות לפי עומק • עולים

איך מצירים ציור דיגיטלי? (המשך)

קישור מושגים צלילה • בין השורות

מתחוו קו בין המילה לפירוש

background .א	1. סקיצה
sketch .ב	2. שכבה
screen .ג	3. רקע
layer .ד	4. מסך

מארגן גרפי צלילה • בין השורות

כתבו את שלבי הציור הדיגיטלי לפי הסדר

שלב	מה עושים?

שאלות לפי עומק • עולים

אין מצירים ציור דיגיטלי? (המשך)

שם:

חלק ג' - מעמקים

עכשיו תורכם: מה אתם חושבים ורוצים לצייר?

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

10

מה נועה יכולה לעשות? מה היא יכולה להגיד לעצמה?

מקרה לבחינה: הציור הראשון של נועה

נועה מציירת ציור דיגיטלי ראשון בטאבלט. הציור לא יפה. נועה כועסת ורוצה למחוק הכול.

כתיבה ונימוק

המעמקים • מעבר לשורות

11

השלימו: אני רוצה לצייר _____, כי _____. (אפשר לכתוב גם בשפה שלכם)

קלי חוסן

המעמקים • מעבר לשורות

12

הציור לא יפה ואתם כועסים? עשו עש"ן ד"ק: עוצרים, מכווצים ומשחררים שרירים, נושמים לאט. כתבו משפט טוב לעצמכם: _____. ועכשיו קדימה!

שאלות לפי עומק • עולים

איך מציינים ציור דיגיטלי? (המשך)

שם:

שיח בכיתה

המעמקים • מעבר לשורות

13

מעגל שיח

- מאיה אומרת 'כמוה, ואז שלי'. ממי למדתם אתם משהו שאתם אוהבים לעשות, ומה הוספתם משלכם?
- איך מבחינים בין ביקורת על יצירה לבין פגיעה ביוצר או ביוצרת? תנו דוגמה לתגובה שעוצרת ולתגובה שפוגעת.

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

14

ציירו סקיצה: קווים פשוטים ומהירים של דמות שאתם אוהבים.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת להסביר מה זה ציור דיגיטלי.
			אני יודע/ת לכתוב את שלבי הציור לפי הסדר.
			אני מכיר/ה את המילים סקיצה, שכבה ורקע.

כרטיס יציאה

צובעים על מסך: אמנות דיגיטלית • עולים

שם:

כיתה:

תאריך:

1. מילה חדשה שלמדתי היום: __

2. מה עושים בסוף הציור? __

3. אני רוצה לנסות לצייר __

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • צובעים על מסך: אמנות דיגיטלית • חוברת תלמיד
לעולים

